

Mellemskolen. Det vil ganske komme an paa de stedlige Forhold. Hvor der saaledes er en Stationsby, en større Landsby, der er Centrum for et betydeligt Opland, hvor der er mange Embedsmænd, velstillede Proprietærer og Gaardmænd i Omegnen, blomstrer selvfølgelig Mellemskolen op og bliver en saadan lille Overklasseskole, en allerførste Skole, fordi det er en ganske nem Mellemskole, meget lettere at gennemgaa end den nuværende Realskole. Det er en Børneskole, der ender med det femtende Aar. Paa saadanne Steder ville uden Tvivl Børn af Overklassen — jeg holder ikke af dette Udtryk, som jeg kun bruger for Kortheds Skyld — søge derhen fra en tidlig Alder og fortsætte deres Uddannelse der parallelt med en Folkeskole ved Siden af, der er fuldt saa god, fuldt saa forsvarlig, men som derved lidt efter lidt vil af-folkes. I andre Egne, hvor der i vid Omkreds ikke er noget saadant Midtpunkt, vil der ingen Forandring ske, der vil alt gaa som nu. Men pletvis vil det her foreslaaede kunne medføre en Forrykkelse af Folkeskolens Forhold, en Svækkelse af de sidste Aargange deri.

Som ærede Medlemmer nok have læst, forudsættes der i Motiverne en rigelig Strøm over til Mellemskolen; det staar at læse paa 5—6 Sider. Jeg skal ikke spille den knappe Tid ved yderligere Udtalelser derom, men der forudsættes i Motiverne en bred Strøm, der søger ind mod Mellemskolen og Ungdomsskolen for der at dygtiggøres ved den højere Oplysning. Man regner endogsaa med to Gange saa mange Præliminarister, som der nu er. Det er en noget usund pædagogisk Tankegang, som der har faaet Udtryk i flere Spalter. Det er efter min Mening den gamle Overvurdering af Lærdom, den gamle aandsaristokratiske Tankegang: at man først ret bliver nyttig for Samfundet, først ret bliver Menneske, naar man, som Bjørnson sagde for nogle Aar siden, har spist af den højere Oplysnings Pandekage. I den Retning er man i Norge meget sundere, og det glæder mig i Udtalelser af norske Skolemænd og Skoleudvalg at møde en helt anden Betragtning af det Spørgsmaal. Jeg skal til Oplysning derom læse nogle Linier op, der indeholde en Udtalelse af Skoleudvalget i Kristiania for et Par Aar siden, hvori netop det her behandlede Spørgsmaal omtales: om Ønskeligheden af en saadan stærk Strømning til de højere Skoler bort fra Folkeskolen og det

praktiske Liv. Der siger Flertallet i dette Udvalg: „De kropslige Arbejderes Klasse vil lide et føleligt Tab ved, at saa mange blive dragne bort fra den og over i andre Livsstillinger, og endnu misligere vil det være, at det vil bidrage til at nedsætte Respekten for det kropslige Arbejde“. Det er en Betragtning, der duer noget. Der fortsættes saa: at det sænker Standens Selvagtelse og Bevidsthed om sit Værd og Betydning. Det vil ikke kunne undgaas, at de, som maatte blive tilbage i den Klasse, hvorfra saa mange, som kunne det, ere flygtede over i en højere, vilde anse sig for en Underklasse, som Samfundets simple Del, hvorpaa de andre Klasser kunde se ned fra sine Højder til lidet Gavn for Klassen og for det hele Samfund. Dette udtalte det nævnte Udvalg i sin Betænkning om Mellemskolens Tilknytning til Folkeskolen, og det er en langt sundere Tankegang at læse, ikke alene for Skolemænd, men for enhver praktisk seende Mand, som kender, hvad det vil sige at staa i det praktiske Liv, sund og harmonisk udviklet paa Sjæl og Legeme, i Sammenligning med abnorme Individier, som paa kunstig Vis ere ledede ind paa Læsevejen.

Formanden: Jeg skal gøre opmærksom paa, at det ved Lovforslagets 2den Behandling er de enkelte Paragraffer med de dertil hørende Ændringsforslag, der behandles.

Jensen-Knudstrup: Jeg maa saa nogle Øjeblikke dvæle ved den tredie Fare, inden jeg gaar over til en Omtale af selve Ændringsforslagene, og det skal jeg gøre meget kort efter den højtærede Formands Paategelse. Det er altsaa Styrkelsen af Eksamensvæsenet, jeg regner for at være den tredie Fare. Vi faa nu efter den ny Ordning to Præliminæreksamener, den almindelige Forberedelseseksamen ved Mellemskolens Slutning, som svarer til den gamle saakaldte lille Præliminæreksamen, og saa nu Afgangseksamen ved Realskolen, som knyttes til Ungdomsskolen. Det er en Forøgelse af Eksamensvæsenet, som er lidet glædelig. At faa dobbelt saa mange Præliminarister skulde dog ikke være Op-gaven for os.

Men nu skal jeg gaa over til at omtale de egentlige Ændringsforslag, idet jeg som Indledning til dem siger, at alle de Farer, som jeg her har peget paa, kunde i det væsentlige undgaas, naar man ikke havde planlagt Reformen ganske afgjort